

การบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสุพรรณคูหา 1
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
THE ACADEMIC ADMINISTRATION OF SCHOOLS IN
THE SUWANNAKUHA NETWORK GROUP 1 UNDER
THENONG BUA LAMPHU PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2

¹ปรียานุช ราชแพ้ว และ ²กิตพิณัฐ อุสาโท
¹Preeyanut Ratchapaew and ²kitpinit Usaho

มหาวิทยาลัยราชธานี, ประเทศไทย
Ratchathani University, Thailand.

¹preeyanut492965@gmail.com

Received: January 15, 2022; **Revised:** February 23, 2023; **Accepted:** April 20, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการ และแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสุพรรณคูหา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2 เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสุพรรณคูหา 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 9 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 9 คน และข้าราชการครู จำนวน 98 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 30 – 40 ปี การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 10 ปี เป็นส่วนใหญ่ สำหรับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสุพรรณคูหา 1 ภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านการนิเทศการศึกษา มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด ส่วนด้านที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาแต่ละรายการในแต่ละด้านพบว่า 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มากที่สุด แต่มีการวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา น้อยที่สุด 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน มีการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามี

¹นักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี

²อาจารย์ ดร.มหาวิทยาลัยราชธานี วิทยาเขตอุดรธานี

ส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนตามศักยภาพ มากที่สุด แต่มีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ตามความเหมาะสม น้อยที่สุด 3) ด้านการวัดผลและประเมินผล มีการเรียนรู้ การอนุมัติผลการ เรียนรู้ และการเทียบโอนผลการเรียน มากที่สุด แต่มีการกำหนด ระเบียบการวัดผลและประเมินผลของ สถานศึกษา น้อยที่สุด 4) ด้านการนิเทศการศึกษา มีการ จัดระบบการนิเทศการศึกษา มีการมากที่สุด แต่มีการพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษา น้อยที่สุด และ 5) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา มีการพัฒนางานติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มากที่สุด แต่มีการประสานความ ร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นๆ ในการปรับปรุง พัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายใน และพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา น้อยที่สุด

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ

Abstract

The purposes of this research were to study academic administration and the guidelines for academic administration of schools in the Suwannakuha Network Group 1 under the Nong Bua Lamphu Primary Educational Service Area Office 2. It is a survey study with the sample group consisted of 9 schools in the Suwannakuha 1 Academic Year 2020 network. The respondents were 9 school administrators and 98 government teachers by specific sampling method, using questionnaires as a data collection tool. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation statistics. The results of the research revealed that most of the samples were female, aged between 30 to 40 years old, obtaining a bachelor's degree or equivalent, and most of them have less than 10 years of work experience. As for the academic administration of schools in the Suwannakuha 1 network, the overall practice is at a high level, in which the field of educational supervision has the most practice level. The aspect with the least practice level was management teaching and learning. When considering each item in each aspect, it was found that: 1) Curriculum development, the curriculum of the educational institutions was of the highest level, but the planning for the use of the educational institutions curriculum was of the lowest level; 2) In terms of management teaching and learning, community is encouraged to participate in learning management of learners according to their potential was of the highest level, but teacher development is encouraged to develop the learning process as appropriate was of the lowest level; and 3) Measure and Evaluation have learned approval of learning outcomes and transfer of learning outcomes was of the highest level, but there is coordination with

educational institutions and other agencies to improve, develop an insurance system, internal quality and educational quality development according to the educational quality assurance system was of the lowest level.

Keywords: The academic administration

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดระบบการศึกษาออกเป็น 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้สถานศึกษาจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบ (หมวด 3 มาตรา 15) นอกจากนั้น ได้กำหนดบทบาทหน้าที่โรงเรียนให้ดำเนินการอยู่หลายประการด้วยกัน ซึ่งสามารถจำแนกบทบาทหน้าที่หลักสำคัญได้ 2 ลักษณะ คือ บทบาทหน้าที่หลักในเชิงบริหารจัดการ หมายถึง โรงเรียนใช้บทบาทและศักยภาพของตนเอง และหรือร่วมกับบุคคลอื่น หน่วยงานอื่น เพื่อกำหนดหลักการ ทิศทาง แนวทางดำเนินการ การเตรียมความพร้อมการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ และกำหนดกิจกรรมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนมีบทบาท และหน้าที่หลักในเชิงพัฒนาคุณภาพและศักยภาพสำคัญ ที่ไม่ยิ่งหย่อนกว่าหน้าที่หลักในเชิงบริหาร ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ แต่ในยุคแต่ละสมัยเมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนไปจนระบบการศึกษาไม่อาจสร้างคุณภาพประชาชนให้สอดคล้องกับสภาพที่เปลี่ยนไปได้ จึงจำเป็นที่ระบบการศึกษาต้องได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพสังคม ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วซึ่งก่อให้เกิดแรงผลักดันที่จะทำให้สังคมไทยต้องปรับเปลี่ยน ตัวเองให้ทันกับสถานการณ์

โรงเรียนเป็นสถาบันหลักของการจัดการศึกษาที่มีหน้าที่จัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยยึดมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตร วางแผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งสถานศึกษาที่สามารถดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษาได้ จะมีระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็งด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2549 : ข)

การบริหารการศึกษาของสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจึงถือเป็นงานหลักของสถานศึกษาและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดในการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าจำเป็นต้องมีระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ คุณภาพของการศึกษาจะดีหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล คุณภาพของอาจารย์ และการบริหารงานวิชาการ ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจึงเป็นงานสำคัญและเป็นภารกิจหลักของบุคลากรทุกฝ่ายที่ต้องร่วมมือกันปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ตลอดจนต้องมี

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ เพื่อให้การจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลาเขต 3. 2555 : 2 อ้างถึงใน ธัญดา ยงยศยิ่ง . 2560 : 4)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 มีที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ที่อำเภอนากลาง เป็นหน่วยงานที่บริหารและจัดการศึกษา ให้บริการด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นปฐมวัย ระดับชั้นประถมศึกษา และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน(NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2562 พบว่าความสามารถและตัวชี้วัดที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละสูงสุด คือ ความสามารถด้านคณิตศาสตร์ ($X=43.22$, $SD=18.17$) และต่ำสุดคือ ความสามารถด้านภาษาไทย ($X=39.84$, $SD=16.03$) จะเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ไม่ปรากฏว่านักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยถึงระดับร้อยละ 50 และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 คะแนนทุกรายวิชาที่คะแนนเฉลี่ยไม่ถึง ระดับร้อยละ 50 คือ วิชาภาษาไทย 47.95 วิชาภาษาอังกฤษ 30.86 วิชาคณิตศาสตร์ 31.60 และวิชาวิทยาศาสตร์ 34.30 และยิ่งต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของประเทศ แสดงให้เห็นว่างานบริหารวิชาการในสถานศึกษายังไม่บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ทำให้มองเห็นถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ซึ่งผู้บริหาร ครูวิชาการ และครูผู้สอนต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก และจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางการพัฒนา โดยผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายฯ สุวรรณคูหา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ว่าสภาพการบริหารงานวิชาการเป็นอย่างไร มีปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการอย่างไรให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาและผู้บริหารใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายฯ สุวรรณคูหา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายฯ สุวรรณคูหา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายฯ สุวรรณคูหา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายฯสุวรรณคูหา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 9 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนอนุบาลสุวรรณคูหา โรงเรียนบ้านโนนป่าหวานเชียงฮาย โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ โรงเรียนบ้านกุดผึ้ง โรงเรียนบ้านนาไก่นาคำน้อยวิทยา โรงเรียนยางทองวิทยา โรงเรียนนาโกทรายทองวิทยาคม โรงเรียนบ้านนาตาแหลวคงยางวิทยา และโรงเรียนหนองเหล็กขามนคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายฯสุวรรณคูหา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 9 โรงเรียน ประกอบด้วย โรงเรียนอนุบาลสุวรรณคูหา โรงเรียนบ้านโนนป่าหวานเชียงฮาย โรงเรียนบ้านโนนสมบูรณ์ โรงเรียนบ้านกุดผึ้ง โรงเรียนบ้านนาไก่นาคำน้อยวิทยา โรงเรียนยางทองวิทยา โรงเรียนนาโกทรายทองวิทยาคม โรงเรียนบ้านนาตาแหลวคงยางวิทยา และโรงเรียนหนองเหล็กขามนคร กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม มีทั้งหมด 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็น แบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายฯสุวรรณคูหา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 มีลักษณะรายการและแบบมาตราส่วนระดับคุณภาพ (Rating Scale) 5 ระดับ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของลิเคอร์ท (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 96)

4.การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

จากการศึกษา การบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายฯสุวรรณคูหา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 สรุปผลดังนี้

การวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายฯสุวรรณคูหา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2 ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 5 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล การนิเทศการศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษา โดยนำมาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมทุกด้าน ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายฯสุวรรณคูหา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2 โดยภาพรวม

การบริหารงานวิชาการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
การพัฒนาหลักสูตร	4.30	0.74	มาก
การจัดการเรียนการสอน	4.28	0.75	มาก
การวัดผลประเมินผล	4.34	0.72	มาก
การนิเทศการศึกษา	4.39	0.71	มาก
การประกันคุณภาพการศึกษา	4.31	0.75	มาก
รวมเฉลี่ย	4.32	0.73	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายฯสุวรรณคูหา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2 โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงตามลำดับ ค่าเฉลี่ย คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.39, S.D. = 0.71$) ด้านการวัดผลประเมินผล ($\bar{X} = 4.34, S.D. = 0.72$) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.31, S.D. = 0.75$) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.30, S.D. = 0.74$) และด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.28, S.D. = 0.75$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษา สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนห้วยแก้งปะโค สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 2 มีประเด็นที่สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายฯสุวรรณคูหา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2 ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 35) ได้กำหนดให้งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย นับเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการปฏิรูปการศึกษาตามเจตนารมณ์แห่ง พ.ร.บ.การศึกษา ฯ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 จะช่วยให้มีคณะบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา/หน่วยงานทางการศึกษา และบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ อาทิ การสร้างหลักสูตรอันเหมาะสมของท้องถิ่นที่ทันสมัย ทันโลก ผสมผสานกับภูมิปัญญาของท้องถิ่น สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและ

ชุมชน ทำให้เกิดการประหยัดการใช้ ทรัพยากร ในด้านต่าง ๆ อาทิ ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ ทุกภาคส่วนร่วมพัฒนาโดยเข้ามามีส่วน ร่วม ในความรับผิดชอบ เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการ การศึกษา ผลจากการเข้ามามีส่วนร่วมในการ ติดตามตรวจสอบ มีผลทำให้การจัดการศึกษาใน ห้องถิ่นดีขึ้น โดยความคิดเห็นของผู้บริหารและ ครูผู้สอนต่อการบริหารงานวิชาการ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ สุริยันต์ อินเจริญสานต์ (2552:61) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาพะเยา เขต 2 พบว่า สภาพการ บริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้อง กับงานวิจัยของนกุล เวศสุวรรณ (2550, บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูต่อการบริหารงานวิชาการใน สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ของกลุ่มโรงเรียนสตึก 2 สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ต่อการบริหารงาน วิชาการของกลุ่มโรงเรียนส ตึก 2 โดยรวมอยู่ระดับมาก จากการวิจัยพบว่า การบริหารวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียนดีประจำ ตำบล อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสตูลได้มีการจัดประชุมอบรมครูและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำ หลักสูตร พร้อมทั้งส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พัฒนาผู้เรียนและจากแหล่ง เรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุดและเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่ง สอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, 1) การ บริหารงานวิชาการ ถือว่าเป็นหัวใจ สำคัญของการบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมายของ สถานศึกษาคือ การจัดการศึกษา คุณภาพ และมาตรฐานของสถานศึกษา จึงอยู่ที่งานด้านวิชาการ ซึ่ง ประกอบไปด้วยงานด้านการ ผลิตประเมินผล การเรียนการสอน การจัดสิ่งส่งเสริมงานด้านวิชาการ และการประกันคุณภาพ การศึกษา ทั้งนี้ในการบริหารงานวิชาการในแต่ละด้านสามารถอภิปรายผลได้ ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาแต่ ละรายการอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติ 3 อันดับแรก คือ มี การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อันดับที่ 2 มีการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา อันดับที่ 3 มี การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียน สำหรับค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือและมี การวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับการวิจัยของ วรณเพ็ญ พิสุทธิพงษ์ (2553, หน้า. 69-72) พบว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาด้านการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับวิจัยของกิตติ สุรวีทย์ (2551 :82-85) พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ใน ระดับ มาก

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อ พิจารณาแต่ละรายการอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติ 3 อันดับ แรกคือ มีการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนตามศักยภาพ อันดับที่ 2 มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ จริง และการปฏิบัติจริง และ อันดับที่ 3 มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ซึ่ง สอดคล้องกับกมล ภูประเสริฐ (2547:40) กล่าวว่าการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ว่าเป็น

กระบวนการพัฒนา ผู้เรียนโดยตรง การเรียนการสอนที่มีคุณภาพย่อมส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก และเป็นการพัฒนาใน ด้านการคิดวิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็น การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เช่นเดียวกับผลการศึกษา ของ ไกรวัลย์ รัตนะ (2557, หน้า. 76-86) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ งานวิจัยของ สุพัตรา บุญปาน (2553, :101-105) พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตพื้นที่ การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน ด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ วิจัยของ สังคม สมฤทธิ์ (2552:72-82) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับวิจัยของ เดซัว เทล (Desautel, 1978, p. 42-A อ้างถึงใน ลิขิต เศรษฐบุตร, 2551 : 45) พบว่า ครูใหญ่มี ความเห็นว่าตนใช้เวลาส่วนใหญ่ในการบริหารจัดการด้านกิจกรรมการเรียนการสอนและมีความเห็น อีกว่าเขาควรจะปฏิบัติหน้าที่ในด้านนี้มากกว่าที่ได้ปฏิบัติอยู่แล้ว และเห็นว่าเป็นผู้นำในด้านการ จัดการเรียนการสอนเป็นบทบาทที่สำคัญของครูใหญ่

1.3 ด้านการวัดผลประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละรายการอยู่ในระดับมากทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติ 3 อันดับแรก มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ การอนุมัติผลการ เรียนรู้ และการเทียบโอนผลการเรียน รองลงมาคือมีการจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผล และ มีการจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตาม ระเบียบการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา สอดคล้องกับ วิจัยของสังคม สมฤทธิ์ (2552 :72-82) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละ รายการที่มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัตินั้น การบริหารงานวิชาการที่มีการจัดระบบการนิเทศ การศึกษามีระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ในการจัดระบบ นิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่าย นิเทศการศึกษา มีการดำเนินการนิเทศการศึกษาโดยใช้วิธีการ รูปแบบ หลากหลาย และเหมาะสม และมีการประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศ การศึกษา สอดคล้องกับปรียาพร วงศ์ อนุตรโรจน์ (2553 :223) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาเป็น กระบวนการจัดการบริหารการศึกษา เพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครู และบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู และเพิ่มคุณภาพของบทเรียน ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของ การศึกษา เช่นเดียวกับการศึกษาของสมศักดิ์ ชูช่วง (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องสภาพ การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสุโขทัย เขต 2 พบว่า ด้านการนิเทศการศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับการศึกษาของถาวร ตอน จันทรโคตร (2550, หน้า. 81-82) พบว่าการบริหารงานวิชาการการนิเทศการศึกษา ของผู้บริหาร

สถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับวิจัยของสุพัตรา บุญปาน (2553 :101-105) พบว่า ความคิดของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษาอยู่ใน ระดับมาก

1.5 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก เรียงตามลำดับ ค่าเฉลี่ย ดังนี้ มีการพัฒนางานติดตาม ตรวจสอบ และประเมิน คุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ มีการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการจัดระบบโครงสร้างการบริหารงานให้รองรับกับ ระบบ การประกันคุณภาพและมีการกำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จ ของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน ข้อที่มีระดับการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีการ ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา และหน่วยงานอื่นๆ ในการปรับปรุง พัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบ ประกันคุณภาพการศึกษา มีการประสาน ความร่วมมือกับสถานศึกษา และหน่วยงานอื่นๆ ในการปรับปรุง พัฒนาระบบการประกัน คุณภาพ ภายในและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบ ประกันคุณภาพการศึกษา ดังที่ ชุมศักดิ์ อินทร์ รัช (2548: 186) กล่าวว่า การประกันคุณภาพ การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มีความมั่นใจว่า ผลผลิตนั้นมีมาตรฐานเป็นที่พอใจแก่ผู้ใช้บริการใน ระดับสากล ซึ่งมีองค์ประกอบทำให้มีคุณภาพ ได้แก่ ปัจจัยตัวป้อน กระบวนการและผลผลิต

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากการศึกษา การบริหารงานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสุวรรณคูหา 1 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 เห็นควรนำผลการวิจัยส่งมอบให้กับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 2 ซึ่งเป็นต้นสังกัดนำไปเป็นสารสนเทศ เพื่อการวางแผนและการพัฒนาการบริหารงานวิชาการต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กมล ภูประเสริฐ. (2544). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ก.พล.
- _____ (2548). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2), กรุงเทพฯ: เมธิทิปส์
- กระทรวงศึกษาธิการ .(2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล, กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ
- ชุมศักดิ์ อินทร์รัช. (2547). *การบริหารงานวิชาการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3), ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยี
- สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี
- สมศักดิ์ ชูช่วง. (2551). *การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูล สงคราม

สุริยันต์ คะเนวัน. (2550), สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมุกดาหาร

